

VERTROUWELIJK

VEILIGHEIDSDIENST NED. ANTILLEN

MAANDOVERZICHT

No. 3 - maart 1969

No. 20

MAANDOVERZICHT NO. 3 - MAART 1969

ALGEMEEN

- Hijacking-accoord blz. 2
- Ideologische Sovjet-subversie in Latijns
Amerika " 3

VENEZUELA

- De CCN als lachende derde " 4
- De gaande en de komende man " 7

DOMINIKAANSE REPUBLIEK

- BALAGUER en zijn opposanten " 10
- Opnieuw: GARCIA GODOY " 12

PERU

- Washington in het nauw " 13

CHILI

- Electorale surprises " 15
- Het Puerto Montt-incident " 17

BRITSE WINDEILANDEN

- Anguilla: Hosannah Kruist Hem " 18

NEDERLANDSE ANTILLEN

- CLASC slaat de plank mis " 21
- Voorbereiding 1 Mei-viering Aruba " 23
- Consulaire vertegenwoordigingen " 25

ALGEMEEN

Hijacking-accoord

Het in het vorig M.O. aangekondigde Mexicaans-Cubaanse "hijack"-accoord - precedent voor een breder multilateraal verdrag? - werd in de loop van de maand maart realiteit. Hoewel de complete inhoud ervan nog niet werd gepubliceerd, zijn de hoofdpunten eruit toch wel openbaar geworden. Het belangrijkste politieke aspect daarvan is wel, dat luchtpiraten zonder overtuigende politieke geloofsbrieven geretourneerd zullen worden.

Dat Cuba inderdaad bereid is die gedragslijn ook buiten dit bilaterale bestek te volgen, bleek wel hieruit, dat Havana op 6 maart - na het vijftigste geval van luchtpiraterij sinds 1961! - voor de eerste maal de arrestatie van een "hijacker" bekend maakte en de belhamel bij name noemde: het bleek een Amerikaans staatsburger te zijn, wiens zondenregister o.m. beroving en handel in verdovende middelen vermeldde. Eerder zouden de Cubaanse autoriteiten trouwens al zonder het bekend te maken niet-politieke vliegtuigkapers in het gevang hebben gezet.

Men mag dan ook wel aannemen, dat CASTRO c.s. de buik vol hebben van de overlast dezer onvrijwillige landingen - in de loop van maart alweer een stuk of vijf - op hun grondgebied. Ook politiek is de aardigheid voor hen er al lang af (voor zover die er ooit aan gezeten heeft): het werd immers steeds duidelijker, dat misdadigers en geesteszieken het grootste aandeel in de kaperijen hadden en dat Noord-, Midden- en Zuid-Amerika "zonder aanzien des persoons" werden afgewerkt; zelfs Mexico behoorde tot de clientèle.

Of men CASTRO's toenemende bereidheid tot hijack-conversatie als uiting van of althans inleiding tot een zekere dooi in het barre Cubaanse politieke klimaat moet zien - wat sommigen inderdaad doen - dan wel als een op eigen-

- 3 -

baat gerichte vorm van "airconditioning", ligt nog in de schoot der goden verborgen.

Hetzelfde geldt van de óók wel interessante vraag, of een dergelijke dooi zou moeten worden geïnterpreteerd als een vlucht voor Moskou's pressie en het zoeken van toevlucht bij de Latijns-Amerikaanse burenen, dan wel - juist andersom - als een vorm van aanpassing aan Moskou c.q. aan Moskou's Latijns-Amerikaanse politiek.

Ideologische Sovjet-subversie in Latijns-Amèrika

Dat men zich van Mouskou's intenties ten aanzien van Latijns Amerika overigens even weinig illusies moet maken als van die van CASTRO, bleek nog weer eens uit de recente officiële Venezolaans-Colombiaanse onthullingen omtrent de ideologische subversie, die Russische agenten in de afgelopen drie tot zes jaar via de Latijns-Amerikaanse pers hebben bedreven; daarmee tevens illustrerend, dat de door Moskou aangehangen vreedzame coëxistentiepolitiek weliswaar weinig ruimte laat voor CASTRO's geweld-recept "à la Che", maar dat overigens òn de handel òn de nu bedoelde subversie twee nogal eens vergeten dogmatische facetten vormen van diezelfde "peaceful coexistence", t.w. : economische wedijver en ideologische on-verzoenlijkheid!

Naar thans gebleken is, was de bekende Mexicaanse journalist Mario Renato MENENDEZ RODRIGUEZ - redacteur van het mede door de communisten gefinancierde blad "Sucesos" en bekend om de relaties, die hij in de afgelopen jaren met de guerrillabeweging in Colombia en Venezuela onderhield - sedert plm. 1963 een "agent of influence" en mogelijk ook een spion van de Russen . MENENDEZ RODRIGUEZ zou een van de eerste gerecruteerden zijn geweest in het kader van een nieuw continentaal complot, opgezet door een

GRU-agent (een zekere Vitaliy KOBYSH), die als "journalist" naar Amerika kwam. Zijn compagnon was ene Georgiy SOLYAKOV, die op zijn beurt in dienst zou staan van het KGB, de civiele pendant van de militaire inlichtingendienst, welke de GRU is. Als "cover" voor deze activiteit diende het correspondent-schap van Izvestiya en Radio Moskou.

Behalve steunverlening aan de guerrillabeweging (met name in deze zin, dat getracht moest worden die buiten het communistisch - Chinese vaarwater te houden), had het Sovjet Russische beïnvloedingscomplot het nog interessantere oogmerk een netwerk van journalistieke infiltranten in de Latijns-Amerikaanse pers te vlechten en te trachten welwillende reportages te bewerkstelligen over de Sovjet-prestaties op cultureel en wetenschappelijk gebied en vervolgens ook voor de Sovjet-Unie welgevallige politieke verslaggeving te stimuleren. Afgezien van Colombia en Venezuela zou deze subversieve bezigheid ook al in Chile en Uruguay met vrucht zijn bedreven.

Onthullingen als deze zijn ook daarom zo veelzeggend, waar Westeuropese autoriteiten sedert enige tijd soortgelijk Oosturopees gewroet (soms onder soortgelijke "cover") in hun deel van de wereld menen te bespeuren. Hier geldt het jaar 1963 eveneens ten naasten bij als startpunt van het beïnvloedingsproject - waarvoor ook de term "ideologische subversie" wel in zwang is.

VENEZUELA

De CGN als lachende derde

Toen de vorige maal de coalitiemogelijkheden van Copei ter sprake kwamen, was nog niet te bevroeden, in welk politiek konvooi zij parlementair zee zou kiezen.

- 5 -

Dat de combinatiekansen van de blokken MEP/FDP en FND/URD al zo gauw waren geslonken, moest - naar achteraf bleek - vooral aan de hoge eisen van de FND worden geweten; de URD met name putte zich uit in verzoeningspogingen. Copei en MEP/FDP hadden elkaar toen vermoedelijk al gevonden; het probleem zat hem vooral in de noodzakelijke additionele steun (minstens 3 zetels in de Senaat en minstens 14 in het Huis van Afgevaardigden) voor Copei.

Men had natuurlijk álles - tot AD steun toe - eerder mogen verwachten dan de "oplossing", waarmee Copei nu uit de bus kwam: de hulp nota bene van PEREZ JIMENEZ' "Cruzada Civica Nacional", de CCN! Vele leden van Senaat en Huis staken hun kritiek op de drie andere partijen in deze quadruple alliantie, dit monsterverbond, dan ook niet ondersteunen of banken. Het is wel zeker, dat deze door een "embarras du choix" ongedrongen combinatie het Copei-prestige geen goed heeft gedaan en haar positie ten opzichte van Venezuela's gematigde en linkse politici heeft verzwakt. P.J. moet wel in het vuistje lachen nu het nieuwe bewind bij voorbaat al gedwongen werd zijn houding tegenover de CCN en haar leiders - zelfs ook tegenover de reeds in staat van beschuldiging gestelde Pedro ESTRADA - te matigen, hoe de rechterlijke uitspraak over JIMENEZ' Senaatszetel ook mocht uitvallen.

De CCN-plaats op de parlementaire wip zou in de toekomst dan ook wel eens beslissend voor de regeermogelijkheid van Copei kunnen blijken te zijn.

Bij de verkiezing van de beide Kamervoorzitters kwamen Copei en FDP het best aan hun trekken: Senaatsvoorzitter werd Copei-man Jose Antonio PEREZ DIAZ, voorzitter van de Kamer van Afgevaardigden FDP-representant Jorge DAGER.

A prima vista kan men niet stellen, dat Copei's coalitiekeuze een terugslag op de samenstelling van CALDERA's kabinet heeft gehad: het is een

college geworden, waarin naast 5 Copei-vertegenwoordigers (Binnenlandse Zaken, Justitie, Mijnwezen, Ontwikkeling, Openbare Werken) nog 8 "onafhankelijk" zitting hebben. Het is derhalve geen parlementair kabinet te noemen, alhoewel men wellicht juist een kabinet van dit laatste type had verwacht. Een uitzondering op de monotonie van het gezelschap vormt misschien Minister van Gezondheid, Lisandro LATUFF, die met de MEP geaffilieerd zou zijn. Het protest van de MEP-jeugd tegen deze "deelname" van haar partij aan de regering bleek evenwel een slag in de lucht te zijn, aangezien de bewindsman in kwestie formeel geen MEP-lid bleek te zijn.

Interessant is voorts de benoeming van de onafhankelijke Ramon VELASQUEZ tot Minister voor de Verbindingen: hij was in het verleden secretaris van President BETANCOURT en - recenter- directeur van "El Nacional". Hoewel MEP, FDP en CCN aan CALDERA ongetwijfeld hun steun zullen hebben toegezegd op basis van zijn regeringsprogram, kan men zeker niet van een parlementaire binding van het Kabinet spreken. Dat kan zijn voordelen bieden, als CALDERA - die op het teamwork van zijn kabinet de nadruk legt - door een grootse, "nationale" aanpak tot de verbeelding van volk en parlement weet te spreken en zo een steun weet te verwerven, welke die van zijn eigenlijke coalitiegenoten ver te boven gaat. Dat kan echter even goed zijn ondergang inluiden, als zijn beleid van verbeeldingskracht gespeend blijft: dan zou hij zich zelfs de steun van zijn voorlopige politieke handlangers - zich alsdan op de vrijblijvendheid van hun connecties met Copei beroepend - weldra zien ontvallen.

Zo bezien blijft toch nog een belangrijke rol weggelegd voor de AD, waarmee Copei rond de verkiezing van de beide Kamervoorzitters nog zo fel had gestreden. De vraag is in dit verband met name, in hoeverre deze partij bereid zal zijn CALDERA's program en de uitvoering daarvan op hun merites

te beoordelen in plaats van zich te laten leiden door engere partij-politieke overwegingen.

Het moet de AD in elk geval sympathiek in de oren hebben geklonken, toen zij CALDERA in zijn inaugurele rede de vorige president, dr. Raul LEONI, hoorden roemen als "de illustere Venezolaan, die het historische voorrecht genoot de eerste president te zijn, die op vreedzame wijze de macht overdroeg aan een opvolger, die door het volk werd gekozen na een verkiezingscampagne met oppositie."

De gaande en de komende man

In zijn afscheidsrede - een opsomming overigens van de positieve resultaten van zijn eigen bewind - had de oud-president trouwens zelf het **elan** ter sprake gebracht, waarmee hij had geijverd voor de "constitutionele" weg. In dat verband hekelde hij die stromingen en conspiranten, die dat anders hadden gewild, maar prees hij anderzijds ook de strijdkrachten, die het vertrouwen en de achting van de Venezolanen hadden gewonnen door hun voorbeeldig respect voor de constitutie en het wettig gezag!

CALDERA op zijn beurt hield een indrukwekkende oratie, waarmee hij toch wel hoge verwachtingen moet hebben gewekt. Als hij zijn met ernst en enthousiasme geëttaleerde plannen voor de ontwikkeling van het land - door hem de primaire taak van het nieuwe kabinet genoemd - met evenveel verve in uitvoering weet te brengen, dan maakt hij een goede kans de tot de verbeelding van iedere Venezolaan sprekende landvoogd te worden, waarop hierboven werd gezinspeeld. Dat hij Simon BOLIVAR aan het eind van z'n rede - naast God - tot zijn opperste leidsman verkoos, leek bij CALDERA geen theatraal gebaar, maar een uit de grond van zijn hart

weliende overtuiging. Zijn pleidooi voor vrede en integratie in Latijns Amerika klonk evenmin onzuiver. Zelfs Guyana werd door de nieuwe president met "broederlijke gevoelens" tegemoet getreden. Hij sprak daarbij de hoop uit, dat een basis voor samenwerking tussen de beide buurlanden zou worden gevonden.

Op het terrein van de buitenlandse politiek deed hij trouwens meer interessante uitspraken; afgezien van hetgeen hij opmerkte over de relaties met Oost-Europa en over het oliebeleid, was dat vooral: het afdanken van de BETANCOURT-doctrine. Dit laatste was uiteraard niet een uiting van sympathie van de nieuwe regering voor de "gorilla"-regiems van het continent, maar - zoals begin maart al door een van CALDERA's kandidaat-ministers was gesteld - gevolg van het feit, dat deze doctrine als een boemerang had gewerkt: in plaats van de gekritiseerde regeringen te isoleren, had Venezuela zichzelf er meestentijds het ergst mee geplaagd.

De gelukwens, die de Antilliaanse regering CALDERA ter gelegenheid van zijn beëdiging op 11 maart deed toekomen en waarin o.m. de hoop werd uitgesproken op verdere versteviging van de wederzijdse vriendschap, werd op 24 maart d.a.v. beantwoord met een dankbetuiging van de nieuwe president, waarin deze het vaste vertrouwen uitte, dat de samenwerking tussen Venezuela en de Antillen, gebaseerd op historische, culturele, economische en geografische banden, in het belang van beide volken zou worden verstevigd.

Zijn vriendelijke woorden aan het adres van Guyana ten spijt, moest CALDERA het zonder de gelukwensen van de regering-BURNHAM stellen.

Ook van links-extremistische zijde, op het thuisfront, was men kennelijk niet tot wederliefde bereid. De FALN (Bravo) wist het natuurlijk direct al: ruimschoots vóór CALDERA's inauguratie had zij reeds opgeroepen tot de

omverwerping van zijn regering en had zij de PCV bereids wegens al te grote lankmoedigheid veroordeeld. De communistische partij wachtte overigens zelf tot 20 maart met haar officiële stellingname. Dat bood haar tevens de gelegenheid te reageren op de kort tevoren door de Minister van Buitenlandse Zaken geuite opinie, dat erkenning van de in 1962 buiten de wet gestelde PCV en MIR zeker tot de mogelijkheden behoorde. Daarbij speculeerde deze bewindsman vermoedelijk ook op de in deze kringen, zeker binnen de MIR, bestaande tweespalt tussen voor- en tegenstanders van "de parlementaire weg".

Nòch deze verlokkende ministeriele uitspraak, nòch CALDERA's milde bejegening van Cuba (accord met terugkeer binnen de OAS, mits op h  ar verzoek), nòch de presidentiele amnestiepolitiek tegenover gevangen guerrilleros, vermocht de PCV evenwel te vermurwen. In haar commentaar op een en ander stelde zij ontmaskering van de misleidende, "reformistische" oplossingen van Copei in het vooruitzicht en een pluriforme bestrijding van het CALDERA-bewind: in de straten, in de bergen, op de fabriek, onder jeugd en studenten, in de pers, maar - dat moet gezegd -   ok in het parlement. Uit haar proclamatie van de strijd voor herstel van de legaliteit van PCV en MIR komt dan ook naar voren, dat men in d  ze koek van CALDERA wel happen wil. Misschien was de PCV-radicaliteit ook wel wat gekunsteld: men kon tegenover de FALN, of althans tegenover de BRAVO-aanhang daarin nu eenmaal niet met minder toe zonder het gezicht te verliezen.

- 10 -

DOMINIKAANSE REPUBLIEK

BALAGUER en zijn opposanten

Naar mate BALAGUER's ambitie om andermaal president te worden duidelijker uit de verf komt, neemt de oppositie daartegen - zowel van uiterst rechts als van gematigd tot extreem links - in hevigheid toe.

Dat BALAGUER inderdaad deze ambitie heeft, is voor de meeste waarnemers nauwelijks meer discutabel; of hij zich daarbij als PR-exponent dan wel als "candidaat van het volk" wil zien, evenmin: in een redevoering op 27 februari ter gelegenheid van onafhankelijkheidsdag liet hij er geen misverstand over bestaan, dat hij het op dit laatste hield. Op deze brede basis is inmiddels ook een "Nationale Plebisciet-beweging" van start gegaan met een onafhankelijke actie ter ondersteuning van de candidatuur van BALAGUER als President en van LORA als zijn "deputy". Dat zou kunnen betekenen, dat BALAGUER en LORA - anders dan wel eens is verondersteld - geen concurrenten ten aanzien van 's lands hoogste post zullen zijn.

Al even "breed" is het "anti-herverkiezingsfront", dat de rechtse Union Civica Nacional begin maart voor alle oppositie groeperingen heeft uitgedacht. Daarbij maakte de Unie listig gebruik van de door de Katholieke Kerk voor de boeren gebroken lans (althans voor diegenen onder hen, die door de landhervorming werden getroffen), wel wetend van BALAGUER's voorliefde om "de boer op" te gaan en daar de populaire jongen uit te hangen. Van hun stemmen zal de president het immers ook in 1970 weer vooral moeten hebben!

Dezelfde tactiek bedreef overigens de PRSC - vooruitlopend op haar begin mei te beleggen verkiezingsconventie - door BALAGUER agrarische blunders in de schoenen te schuiven. Gezien de felheid, waarmee de PRSC

- 11 -

zich tegen her-candidering van BALAGUER verzet, mag zij in principe zeker tot de sympathisanten van het UCN-front worden gerekend. Haar definitief standpunt zal echter mede afhankelijk zijn van de vraag, of zij een eigen campagne wil starten en met een eigen presidentscandidaat naar voren wil komen. Datzelfde voorbehoud moet worden gemaakt ten aanzien van de PQD, waarvan nu al bekend is, dat zij WESSIN als exclusieve "dauphin" wil pousseren.

De PRD-lust tot frontvorming zal mogelijk groter zijn, omdat deze partij nog niet overweegt een eigen kandidaat naar voren te brengen; haar aversie van de P.R. is er in elk geval intens genoeg voor. De PRD-leiding speculeert vooral op het Trujillo-complex van de meeste Dominicanen. Zo herinnerde Antonio GUZMAN, plaatsvervangend secretaris-generaal van de partij, er medio maart naar aanleiding van BALAGUER's gebleken aspiraties aan, dat de Dominikaanse geschiedenis vol was van voorbeelden, die aantoonen, dat "de wil om zichzelf te vereeuwigen altijd eindigt in een nationale tragedie".

Zoals te verwachten was, buiten BALAGUER en de militairen vooral de recente Oost Europa-reis van PRD-adviseur Juan BOSCH uit om de malafiditeit van deze partij te illustreren. Het feit, dat het leger juist nu met de openbaarmaking van een tussen BOSCH en zijn rode meesters gesmeed complot op de proppen kwam, erop gericht in de D.R. een "volksdictatuur" te vestigen, doet dan ook wat verdacht aan, al kan men natuurlijk nooit weten

De PRD ontkende natuurlijk prompt en lanceerde de voor de hand liggende vragen naar bron en bewijs. Voorts vond de partij deze "onthulling" een onduidelbare inmenging van de militaire kaste in de politiek.

- 12 -

Opnieuw: GARCIA GODOY

Men mag zich nu wel met enige spanning afvragen, welke positie GARCIA GODOY zal blijken in te nemen (zie vorig M.O.), als de door de eerste schermutselingen rond het presidentschap veroorzaakte kruitdamp zal zijn opgetrokken. Voorlopig is al interessant genoeg, dat hij begin maart voor het maken van een tournee van 3 weken voet op eigen bodem zette; kennelijk met het oogmerk de kansen voor een eigen candidatuur af te tasten. In dat verband doet het wat wonderlijk aan - edoch voor Latijns Amerika niet te wonderlijk - dat "ambassadeur" GARCIA GODOY zich openlijk keerde tegen de herverkiezing van zijn eigen regeringschef. Dezelfde openheid legde hij trouwens in een persoonlijk onderhoud met zijn president op 17 maart aan de dag. Hierover geïnterviewd, liet hij uit thans te studeren op de mogelijkheid van een "nationale verzoeningsbeweging" of "nationale beweging voor democratische integratie"; daarmee na de "Plebiscietbeweging" pro en het "Anti-herverkiezingsfront" contra BALAGUER bij wijze van scheepsrecht kennelijk een derde, op het compromis gerichte beweging introducerend.

Wellicht speculeert GARCIA GODOY op de mogelijkheid, dat zijn politieke ligging tussen de P.R. en de "multigrade" conservatieven ter eenre en PRD, PRSC en overige "linksen" ter andere zijde, hem een aantrekkelijke extra keuzemogelijkheid voor het electoraat doet zijn. Misschien vleit hij zich daarbij met de hoop, dat BALAGUER bereid zal zijn om wille van een nationale verzoening het veld te ruimen.

Op 19 maart voerde hij in elk geval besprekingen met PRD-leiders, terwijl hij eerder ook bij de PRSC op bezoek zou zijn geweest. Deze partij liet inmiddels echter weten (maar wat is hier ooit zeker?) niet voornemens te zijn GARCIA GODOY tot haar kandidaat te verkiezen. Dat zou een figuur

- 13 -

uit haar eigen gelederen moeten worden. Wie weet, koestert de PRSC inderdaad de hoop in de Dominikaanse Republiek het kunststukje van Copei's CALDERA te herhalen.

PERU

Washington in het nauw

Meer dan het vraagstuk van Peru's territoriale wateren (claim: 200 mijl) en het schieten op Amerikaanse vissersschepen, heeft de nationalisatie van de International Petroleum Company (IPC) - dochtermaatschappij van de Standard Oil of New Jersey - de kersverse Nixon administratie voor levensgrote problemen geplaatst. Zij is er zich stellig van bewust, dat het hier maar niet gaat om het uitvechten van een of ander bilateraal staatsrechtelijk geschil, maar dat heel Latijns Amerika Washingtons optreden met te meer interesse volgt, waar het dit als "test-case" voor Nixon's toekomstige politiek in dit deel van de wereld beschouwt. Bovendien zijn hier méér landen met "olie-problemen" en het is bepaald niet alleen Peru, dat territoriale wateren tot 200 mijl uit de kust claimt!

De door niemand genoemde, maar voor ieders besef levensgroot aanwezige "stok achter de deur", die Amerika noopt het hyper-nationalisme hier tot het uiterste te ontzien, is natuurlijk de alomtegenwoordigheid van Oosteuropa, dat de politieke en economische rol van de Verenigde Staten in Latijns Amerika zoekt over te nemen. Peru, dat op 1 februari diplomatieke betrekkingen met de Sovjet-Unie aanknoopte en in mei haar eerste ambassadeur naar de Sovjet-Unie zal zenden, kreeg niet voor niets van die zijde al prompt een aanbod van technische hulp voor haar olieindustrie!

In dit verband vormt de verdwijning van enkele gematigden uit Lima's

- 14 -

militaire kabinet en hun vervanging door nationalistische "diehards" een waarschuwing op zichzelf. Washington zal trouwens niet alleen met Moskou, maar ook met Havana rekening moeten houden, al lijken de berichten over contacten van de regering met Castroïstische agenten wel wat vooringenomen. Geruststellend klonk medio maart althans de mededeling van de Minister van Buitenlandse Zaken - generaal MERCADO JARRING - dat geen officiële banden met Cuba zouden worden aangeknoopt, zolang van die zijde geen garantie van "non-interference" was ontvangen.

Het is in het licht van deze overwegingen dan ook nog de vraag, of NIXON's speciale afgezant Mr. IRVIN, die medio maart naar Lima vertrok, volmacht ontving om te dreigen met het zogenaamde "Hickenlooper amendment": de door het Amerikaanse Congres gestelde eis, dat nationalisatie zonder redelijke schade-loosstelling met stopzetting van elke vorm van hulpverlening aan het land in kwestie moet worden gestraft. Zou deze clausule tóch worden toegepast, dan zou Peru de zaak op de OAS-agenda willen plaatsen en bij gebrek aan medewerking van die zijde deze organisatie de rug willen toekeren. Erger nog is, dat het risico van een verdere "apertura a la sinistra" in Peru dan niet denkbeeldig zou zijn.

Anderzijds kan Washington zich - op straffe van verdere ondermijning van het rechtsbesef in het internationaal verkeer en op straffe van gezichtsverlies - moeilijk laten tiranniseren door een bewind, dat elke kans op een reële financiële oplossing lijkt te willen torpederen door tegenover de geschatte activa van plm. 60 miljoen dollar (de IPC zelf zegt 100 miljoen) een IPC-schuld aan Peru te claimen van bijna 700 miljoen dollar, daarbij uitgaande van het aantal vaten, dat de maatschappij sedert 1924 met Peru-olie vulde. Deze "schuld" zou volgens de wetten van het land bovendien eerst door de maatschappij moeten worden voldaan, alvorens de rechtsgeldigheid ervan zou

- 15 -

kunnen worden aangevochten!

De fanatieke houding van het bewind in Lima is ook enigermate af te meten aan de afwijzende houding, die het tegenover de bemiddelingspogingen van Colombia en Argentinië aannam.

Het wachten is nu op de wonderdokter - mag men wel zeggen - die de juiste balsem voor de infectueuse Peru-wonde weet voor te schrijven.

CHILI

Electorale surprises

Op 2 maart ging Chili naar de stembus om 30 nieuwe senatoren (van de 50) en een volledig nieuwe Kamer van Afgevaardigden (150) te kiezen. Hoewel te verwachten was, dat FREI's Christendemocraten (de PDC) door innerlijke verdeeldheid in verzwakte positie zouden terugkeren en dat de partijen op haar linker en rechter flank vooruitgang zouden boeken, mag de mate waarin dit zich voltrok toch als verrassend worden getypeerd.

Zo zagen de communisten hun 12% van 1965 uitgroeien tot 16% (zij hadden nog meer verwacht!); de Socialistische Partij van de Castroist Salvador ALLENDE (met de communisten deelgenoot in het Frente de Acción Popular) zag haar kiezerscorps van 10 tot 12% uitdijen (terwijl in verband met fractievorming binnen deze partij verlies mocht worden verwacht); de conservatieve Nationale Partij - in 1966 ontstaan uit twee oudere soortgenoten - werd zelfs een goede tweede met 20% van het stemmentotaal. De PDC bleef weliswaar no. 1 op de ranglijst met ca. 30% van de stemmen (men hoopte: 35%), maar dat haalde toch niet bij de 42% van 1965.

De Radicale Partij - traditioneel een bourgeoispartij, hoewel zij de laatste jaren om speculatieve redenen (het presidentschap!) haar lot

aan dat van de communisten verbond - moest eveneens terrein prijs geven.

Het voornaamste effect van de verkiezingen is uiteraard, dat de PDC haar zeteltal in de Kamer van Afgevaardigden zag terugvallen van 82 naar 55 en dat zij daarmee haar absolute meerderheid verloor. In de Senaat, waar FREI's partij al eerder in het defensief verkeerde, heeft zij aan 23 zetels evenmin genoeg om haar wil te forceren.

Voorlopig zal FREI derhalve òf moeten regeren bij de gratie van de communisten - en in die richting zocht hij het al vóór de verkiezingen, tot ergernis overigens van de ALLENDE-lingen - òf bij die van de opkomende Nationale Partij.

De stembusuitslag is natuurlijk een dankbaar uitgangspunt voor speculaties over de presidentsverkiezingen van 1970.

Met de teruggang van de Partido Radical voor ogen, lijkt het niet waarschijnlijk, dat de kandidaat voor een links front met communisten en socialisten - waaraan eerder wel werd gedacht - hiër uit zal komen. Meer kans daarvoor maakt dan nog de senator Salvador ALLENDE.

Waar FREI niet herkiesbaar is, wordt als kanshebber ook de vertrouweling van PDC's linker en midden-groep Radomiro TOMIC genoemd, die daartoe zowel op steun van een deel van het linkse electoraat, als op de meer gematigde middenmoot moet mikken.

Als rechtse "vote-getter" tenslotte wordt al de naam van de 72-jarige ex-president Jorge ALESSANDRI genoemd, zij het dat deze zichzelf graag als "onafhankelijk" etaleert. Hij zou het - lijkt het - evenmin zonder de steun van het politieke midden, dus voor een groot deel PDC-stemmers, kunnen redden.

- 17 -

Het Puerto Montt-incident

Kon men de laatste tijd al het pessimistische geluid horen, dat de linker vleugel van de PDC wel eens zou kunnen besluiten in het kader van de campagne voor het presidentschap aansluiting te zoeken bij socialisten en communisten; die beduchtheid kreeg nieuwe grond door het incident, dat zich op 9 maart in Puerto Montt (Zuid Chili) voordeed.

Kolonisten, die hier eigenmachtig en wederrechtelijk land in bezit namen, werden daar "met de sterke arm" weer van verwijderd; blijkbaar met zoveel machtsvertoon, dat de balans van het gebeuren een saldo van 4 doden en 29 gewonden opleverde. Dit nare incident, door de regering overigens toegeschreven aan linkse agitatie, had niet alleen felle reacties van socialisten (ALLENDE!) en communisten tot gevolg, maar ook van de linker vleugel van de PDC, van het Chileense vakverbond (CUTCH) en van - hoe kan het anders - de studentenbeweging. Een vijftal PDC-rebellen, bij wier standpunt de leiding van de jeugdorganisatie van deze partij (de JDC) zich aansloot, sprak zich uit voor heenzending van de Minister van Binnenlandse Zaken, vorming van een "volksregering" en stichting van een "socialistische" staat.

Hoewel de partijraad van de PDC reeds medio maart de koppen bij elkaar stak om deze rebellie de pas af te snijden - een viertal belhamels werd onmiddellijk als lid geschorst - is de PDC thans ook voor de buitenwacht gebrandmerkt als een in zichzelf verdeeld huis. Voor haar presidentscampagne ziet het er dan ook somber uit.

Zo het Puerto Montt-incident al niet tot een openlijke breuk in de PDC leidt, zou het toch in eerste instantie al tot gevolg kunnen hebben, dat aan de pragmatische toenadering tussen deze partij en de communisten een einde komt en dat de dreigende breuk in de FRAP tussen communisten en socialisten wordt geheeld.

BRITSE WINDEILANDEN

Anguilla: Hosannah Kruist Hem

De afwijzende reacties van de meeste jonge Caraïbische naties op Albion's optreden tegen het onder de rook van St. Maarten gelegen Anguilla deden inderdaad wat hypokriet aan, als men die beziet tegen de achtergrond van de Commonwealthconferentie, die in februari op Trinidad plaats vond (zie vorig M.O.). De Britten konden hierover terecht verontwaardigd zijn.

Waarschijnlijk was Jamaica's "Daily Gleaner" de waarheid dicht op het spoor, toen zij schreef, dat de verschillende Westindische regeringen natuurlijk voor het dilemma stonden om zich òf het euvel van separatisme en desintegratie op de hals te halen òf het odium van interventie in dienst van het neo-kolonialisme, ook al was BRADSHAW's regering op St. Kitts hun niet bijster sympathiek. Kennelijk woog het tweede risico hun het zwaarst, welke afspraken tevoren ook onderling en met Groot-Brittannie mochten zijn gemaakt. Daarbij kwam natuurlijk, dat Engeland's optreden extra moeilijk "verkoopbaar" was tegen de achtergrond van het Rhodesische decor, waarop de Caraïbische pers en het Caraïbische publiek dan ook in allerlei toonaarden zinspeelde, om van de demonstraties op Nevis, Antigua en in Engeland zelf nog maar te zwijgen.

Men moge de nog maar kort onafhankelijke Caraïbische associaties dan al politieke onevenwichtigheid en gebrek aan diplomatieke handelingsbekwaamheid verwijten, de Anguilla-operette houdt voor het Britse moederland op z'n minst toch wel de ernstige waarschuwing in zich in deze politieke porseleinkast vooral subtiel en met begrip voor de nieuwe

verhoudingen te bewegen.

Verder mag men zich, bij alle kritiek op de regering-BRADSHAW en op de methodiek van het enfant-terrible WEBSTER, toch ook afvragen, waarom een oplossing voor de problemen van deze "associate statehood" nu al meer dan twee jaar op zich laat wachten.

Gelukkig hadden de partijen in het geschil - en dat zijn dan met name Engeland en Anguilla - niet direct alle schepen achter zich verbrand. Ook al moest de Britse afgezant William WHITLOCK pijnlijk ervaren, hoe gemakkelijk ook hier het "Hosannah" (in dit geval het "God Save the Queen" van schoolkinderen bij z'n landing) wordt gevolgd door het "Kruist Hem" (van een in zijn ijdelheid gekwetste "President" WEBSTER, die de Brit een smadelijke aftocht bezorgde), de boodschap die hij met zich meedroeg hield toch de alleszins positieve verzekering in, dat de "Anguillians" geen regeringsvorm zou worden opgedrongen, die zij zelf niet verkozen.

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van hun pacificatieplan hadden de Engelsen toegedacht aan "commissioner" Anthony LEE, die - alle aanvankelijke Maffia-incriminaties ten spijt - op 25 maart aan de eerst naar St. Maarten en later naar New York uitgeweken WEBSTER deed weten, dat hij straffeloos naar zijn eiland kon terugkeren. LEE gaf hem daarbij zelfs de verzekering - zonder overigens zijn "presidentschap" te erkennen - dat hij een gewichtige rol zou kunnen gaan spelen in de adviesraad van het eiland. WEBSTER gaf aan deze oproep ook gehoor: ditmaal was hij de uitverkorene voor een door zo'n 200 aanhangers aangeheven "Hosannah". Behalve door de nogal grillige volksgunst wist WEBSTER zich intussen ook gesterkt door de belangstelling van de zogenaamde dekolonisatie-commissie van de V.N., door de Britten evenwel als "niet bevoegd" buiten de onder-

handelingssfeer gehouden.

In plaats daarvan liet Whitehall Lord CARADON - hoofd van de Britse afvaardiging bij de Verenigde Naties en gewezen gouverneur van Jamaica, die in New York al met WEBSTER sprak - een onderzoek naar de toestand op Anguilla instellen. Hij deed zelfs meer dan dat en kwam tot een accord met WEBSTER, o.m. inhoudend, dat Mr. LEE het eiland voorlopig zou besturen in overleg met een 7-koppige volksraad en dat de Britse troepen het eiland op korte termijn zouden verlaten. Ondanks dit optimistische geluid zag het er eind maart toch nog niet naar uit, dat WEBSTER volledig tevreden was gesteld.

Welke oplossing er uiteindelijk voor Anguilla ook uit de bus komt, zeker lijkt nu wel, dat de in '67 uitgedachte staatkundige constructie voor het eilandentrio aan revisie toe is. Ook Nevis, dat toen evenals Anguilla 1 zetel in het 8 plaatsen tellende "Statehood"-parlement kreeg toebedeeld, heeft al laten weten meer autonomie te verlangen, daarmee onbedoeld nogmaals voedsel gevend aan de bij vele Caraïbische politici levende vrees voor politieke versnippering.

Aan Lord CARADON is nu ook nog de ondankbare taak toegedacht de regering-BRADSHAW van de "errata" in de constitutie van 1967 te overtuigen.

Dat de Sovjet-Unie en Cuba klaar zouden staan om uit het Anguilla-incident neo-kolonialistische munt te slaan, lag voor de hand.

Wellicht minder vanzelfsprekend was, dat - op het Antilliaanse thuisfront - de socialistische U.R.A. uit een soortgelijk vaatje meende te moeten tappen. Wat voorbarig en kortzichtig meende zij in "de neutraliteit van de regering in Willemstad" koloniale onderworpenheid aan Nederland te bespeuren.

- 21 -

NEDERLANDSE ANTILLEN

CLASC slaat de plank mis

Na ongeveer vijf jaar aangesloten te zijn geweest bij de CLASC heeft de Nederlands-Antilliaanse Bond van Luchtvaartpersoneel (NABvLP) zich in de loop van februari onder nogal dramatische omstandigheden losgemaakt van de moederorganisatie.

Hoewel meer wrijvingspunten zouden hebben bestaan, was de voornaamste aanleiding hiertoe toch wel, dat H.A. (Bèbè) ROJER - vroeger voorzitter, de laatste tijd adviseur van de CBH - medio vorig jaar door de CLASC tot penningmeester werd benoemd van de bij haar aangesloten Federación Latino Americana de Trabajadores de Transporte (FLATT) (zie MO-sept. '68), zonder enig voorafgaand overleg met de andere Christelijke vakbonden in de Antillen, w.o. dus de NABvLP. Een bijkomend verwijt van de luchtvaartbond aan het adres van ROJER was, dat deze de NABvLP eigenmachtig als lid van de FLATT had laten inschrijven.

Kennelijk in een poging de gerezen geschillen in een voor de CLASC gunstige zin op te lossen, d.w.z. de NABvLP alsnog als lid te behouden, gaf secretaris-generaal MASPERO twee van zijn secondanten - Ernesto MOLANO, ondervoorzitter van de afdeling organisatie van de CLASC, en Florentino PACHECO, 2e secretaris van de organisatie - opdracht op 21 februari naar Curacao te gaan om daar de algemene ledenvergadering van de NABvLP (op 23 februari) "toe te spreken". Het bleek een doorzichtige poging om over de hoofden der zittende bestuursleden heen de mening van de "gewone" leden over de lidmaatschapsaffaire te vragen.

Zij hadden daarbij buiten de waard gerekend, in dit geval R.M. TSCHUMIE (CLASC-vertegenwoordiger op Curacao en bestuurslid van het

Curacaos Christelijk Vakverbond, CCV), die door de CLASC weliswaar in vertrouwen werd genomen, doch met betrekking tot deze zaak geheel open kaart speelde met de NABvLP-voorzitter. De druppel, die bij TSCHUMIE naar ver-
luit de emmer deed overlopen was wel de "chantage"-poging van CLASC, erop neerkomend, dat TSCHUMIE voortaan van het gebruikelijke CLASC-honorarium verstoken zou blijven, indien hij geen contact zou weten te leggen tussen de CLASC-vertegenwoordigers en de NABvLP-leden!

Het resultaat van e.e.a. was, dat het NABvLP-bestuur weigerde de CLASC-afvaardiging te woord te staan of toe te laten tot de genoemde ledenvergadering. Toen de beide heren dreigden de bijeenkomst te verstoren, werden zij op verzoek van het bestuur door de politie verwijderd; de vergadering kon daarop ongestoord worden voortgezet.

Op 25 februari vertrokken de "gasten" onverrichterzake naar Venezuela, na op een persconferentie eerst nog te hebben laten merken, hoe zuur de drijven wel waren. Dat zij hun échec moeilijk konden verkroppen blijkt ook wel uit hun overweging een poging te wagen om althans het Arubaanse luchtvaartpersoneel voor zich te winnen en langs die weg de NABvLP onder druk te zetten.

TSCHUMIE trok uit zijn teleurstellende ervaringen met de CLASC de consequentie om per 22 maart zijn ontslag te nemen bij deze organisatie zowel als bij het CCV.

Wie de nieuwe CLASC-vertegenwoordiger op Curacao zal worden, is intussen nog niet bekend; evenmin, of MASPERO c.s. hun hoop om via "druk" op de NABvLP alsnog hun zin te krijgen, hebben opgegeven. Mogelijk zijn dit zaken, die ter sprake kwamen tijdens het bezoek van de CLASC-delegatie, die op 22 maart (coinciderend met TSCHUMIE's ontslag!) op Curacao werd verwacht en die hier o.m. zou willen spreken over de door de CLASC - ook voor Antillianen - te organiseren kaderopleiding .

- 23 -

Wil de CLASC hier ècht nog iets bereiken, dan zal zij zich evenwel van een andere zijde moeten laten zien dan tegenover de NABvLP en TSCHUMIE geschiedde. Zoals zij zich in dit geval gedroeg, slaat zij de plank niet alleen mis, maar bovendien zichzelf op de vingers!

Vorbereiding 1 Mei-viering Aruba

De vakbonden op Aruba maken zich weer op voor de 1 Mei-viering, bij welk evenement zij zich - in tegenstelling tot vorig jaar - graag als één blok zouden willen presenteren. In werkelijkheid is het met die geslotenheid, grotendeels ten gevolge van vaak onnozele onderlinge rivaliteiten van verschillende vakbondsleiders, echter niet zo best gesteld. Dat is ook nu weer gebleken, waar IOWUA - (en FTA-) voorzitter F.L.(Wijkie) MADURO tegelijk als hoeksteen en als steen des aanstoets voor de collectieve presentatie van het 1 Mei-feest mag gelden.

Hoewel erkend moet worden, dat MADURO zijn reputatie van "haantje de voorste" op verdienstelijke wijze eer aan deed door het initiatief te nemen voor een op 22 februari belegde en op 15 maart vervolgde "brede" vakbondsbespreking over dit onderwerp, moet hij er anderzijds van verdacht worden (en dat gebeurt dan ook), dat hij deze vergaderingen alleen maar als voorwendsel gebruikte voor het lanceren van de idee ener overkoepe- lende Arubaanse vakbondsorganisatie - waarin hij zichzelf een plaats aan de top toedenkt - en voor het "oppeppen" van zijn eigen politiek image.

Toen MADURO voorstelde ook overheid en politici voor deelneming aan de optocht uit te nodigen, kreeg hij de wind van voren van de andere vakbonds- mensen: deze wilden vakbeweging en politiek (met name die van MADURO!) ge- scheiden houden en de politici hoogstens toestaan van hun aanwezigheid blijk te geven op een na afloop van de 1 Mei-optocht te beleggen samenkomst.

VERTROUWELIJK

- 24 -

Ofschoon er aanvankelijk nog sprake was van een aparte 1 Mei-viering te San Nicolaas (volgens de kwaadsprekers: ter meerdere glorie van "Wijkie") vond men elkaar uiteindelijk toch in het besluit van één gezamenlijke 1 Mei-optocht, lopend van San Nicolaas (dat wel!) naar Oranjestad en zonder deelname van politici. Met de voorbereiding ervan werd een gemeenschappelijk vakbonds-driemanschap belast.

MADURO's voorstel een "dak" te construeren voor de Arubaanse vakbeweging, werd aangehouden tot 22 april; behalve argwaan ontmoette het toch ook wel begrip. De eerezuchtige initiatiefnemer werd echter nu al te verstaan gegeven, dat hij zich maar liever uit de politiek moest terug trekken, als hij in de eventueel op te richten organisatie tenminste een rol van betekenis wilde spelen.

Overigens is toch nog de vraag, of MADURO's idee te realiseren is. Het bestuur van de Arubaanse Autobus Unie (AAU) sprak zich er bijvoorbeeld al falikant tegen uit: men ziet behalve tegen de "dictatuur" van MADURO ook nog op tegen de financiële consequenties van zo'n mammoetorganisatie. Anderen zien meer voetangels en klemmen op het gebied van de internationale contacten: moet de nieuwe organisatie zich aansluiten bij de ORIT of bij de CLASC?

Overigens bestaat er sinds kort al een (weliswaar papieren) organisatie - het A.V.V.A., als tegenhanger van het Curacaose A.V.V.C. - die zeer wel zou kunnen dienen als de vorm, waarin de eenheid gegoten zou moeten worden. Als iedereen deelneemt, kan men zich gevoeglijk afvragen "what's in a name". Des poedels kern is hier natuurlijk het voorzitterschap van de moederbond, dat voor de politicus/vakbondsleider MADURO, die in beide hoedanigheden wat warmte aan de schenen voelt, een waardevolle trofee zou zijn.

Consulaire vertegenwoordigingen

Hoewel de Dominikaanse president, BALAGUER, de activiteiten van zijn vrouwelijke consul-generaal op Aruba, Thelma FRIAS, al enige jaren met wantrouwen heeft gevolgd en met name beducht bleek voor haar mogelijke relaties met linkse opposanten, heeft hij haar - "faute de mieux", naar men mag aannemen - tot op de dag van vandaag toch als zodanig gehandhaafd.

Inmiddels gaan er opnieuw geruchten omtrent een op handen zijnd vertrek van de dame in kwestie, waarbij nog onduidelijk is of zij zich politiek opnieuw verdacht heeft gemaakt (men fluistert wel, dat zij contact heeft met figuren rond GARCIA GODOY) dan wel zelf om haar ontslag heeft gevraagd.

Het vervangingsprobleem blijft de Dominikaanse regering evenwel onverkort parten spelen. Naar verluidt leeft onder de Dominikaanse kolonie op Aruba de vrees, dat Thelma's functie zal worden vergeven aan vice-consul NADAL POU, een vanwege zijn particulier gedrag in eigen milieu sterk omstreden figuur. Men zou hier liever zien, dat de honorair vice-consul CURET de leiding van het consulaat zou krijgen.

Een belangrijker mutatie zal ongetwijfeld het heengaan zijn van de Venezolaanse consul-generaal op Curacao, de heer Francisco LEIDENS ESTEVANOT. Sinds betrokkene begin februari gehuldigd werd als stichter van de "Casa Venezuela" op dit eiland, nemen de berichten over zijn aanstaande vertrek toe.

Overigens ligt dit in de lijn der verwachtingen, als men zijn nauwe banden met de Acción Democrática in aanmerking neemt; met name zijn broer speelt in de leiding daarvan een belangrijke rol. De nieuwe Copei-regering zal in Willemstad dan ook wel een haar wat gunstiger gezinde figuur willen accrediteren.